

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2012

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

POZIOM ROZSZERZONY

Kryteria oceniania odpowiedzi

CZERWIEC 2012

Część I.**Zadanie 1. (0–1)**

Obszar standardów	Opis wymagań
Wiadomości i rozumienie	Instytucje życia społecznego, procesy społeczne, wartości społeczne (I.P.1 / I.R.1 / I.R.2)

Poprawna odpowiedź:

B.

1 p. – za podkreślenie poprawnej odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, podkreślenie niepoprawnej odpowiedzi lub więcej niż jednej odpowiedzi**Zadanie 2. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Instytucje życia społecznego, procesy społeczne, dynamika przemian społeczeństwa polskiego (I.P.1 / I.R.1 / I.R.3)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

A. społeczeństwo informacyjne (ponowoczesne / wiedzy / poprzemysłowe / postindustrialne)

B. społeczeństwo przemysłowe (industrialne)

C. społeczeństwo stanowe (feudalne)

1 p. – za podanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi**Zadanie 3. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Struktura i przemiany społeczeństwa polskiego, zagadnienia narodowościowe (I.P.1 / I.P.3 / I.R.3)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

A. Kaszubi

B. Niemcy

C. Karaimi

1 p. – za przyporządkowanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, przyporządkowanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi**Zadanie 4. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Historyczne i współczesne formy państwa, partie polityczne (I.R.4 / I.P.6)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

A. system partii hegemonicznej

B. system dwupartyjny

C. system monopartyjny

1 p. – za przyporządkowanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, przyporządkowanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 5. (0–1)

Korzystanie z informacji	Czytanie ze zrozumieniem przepisów prawnych – fragmenty konstytucji (II.P.7)
	Wiadomości: konstytucja i zasady ustrojowe Rzeczypospolitej Polskiej (I.P.7 / I.R.7)

Poprawna odpowiedź:

- A. Narodu
B. decentralizację

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi**Zadanie 6. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Formy uczestnictwa obywateli w życiu publicznym (I.P.8)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

- A. konstytucyjne
B. 2003

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi**Zadanie 7. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym – mapy administracyjne Polski (II.P.2)
	Wiadomości: historyczne i współczesne formy państw, ustroj Rzeczypospolitej Polskiej (I.R.4 / I.P.7)

Poprawna odpowiedź:

- A. – 1
B. – 3
C. – 2

1 p. – za przyporządkowanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, przyporządkowanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi**Zadanie 8. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej i ich funkcjonowanie (I.P.7 / I.R.7)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

- A. fałsz
B. prawda
C. fałsz

1 p. – za wskazanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 9. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej i ich funkcjonowanie (I.P.7 / I.R.7)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

trzy spośród:

- ukonstytuowanie się nowego Sejmu RP
- wyrażenie przez Sejm RP wotum nieufności Radzie Ministrów RP
- nieuchwalenie przez Sejm RP wotum zaufania dla Rady Ministrów
- rezygnacja (podanie się do dymisji przez) Prezesa Rady Ministrów RP
- śmierć Prezesa Rady Ministrów RP

2 p. – za podanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi**1 p.** – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnych elementów odpowiedzi**Zadanie 10. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Funkcjonowanie organów władzy i źródła prawa Rzeczypospolitej Polskiej (I.P.9 / I.R.7)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

stan wojenny

1 p. – za podanie poprawnej odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnej odpowiedzi**Zadanie 11. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie ważnych postaci życia publicznego, korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym – notki informacyjne (II.P.4 / II.P.2)
	Wiadomości: organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej i ich funkcjonowanie (I.P.7 / I.R.7)

Poprawna odpowiedź:

A. Tadeusz Mazowiecki

B. Hanna Suchocka

C. Waldemar Pawlak

1 p. – za przyporządkowanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, przyporządkowanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 12. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Źródła i zasady tworzenia prawa w Rzeczypospolitej Polskiej (I.P.9 / I.R.8)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

- A. konstytucjonalizmem (nadrzędnością konstytucji)
B. akty prawa miejscowego

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 13. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Źródła i zasady tworzenia prawa w Rzeczypospolitej Polskiej (I.P.9 / I.R.8)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

1. Inicjatywa ustawodawcza
3. Uchwalenie ustawy przez Sejm
7. Ogłoszenie ustawy w Dzienniku Ustaw RP

1 p. – za podanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 14. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej i ich funkcjonowanie, obywatel wobec prawa (I.P.7 / I.R.7 / I.P.12)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

- A. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego
B. Prezes Najwyższej Izby Kontroli

1 p. – za przyporządkowanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, przyporządkowanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 15. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Prawa człowieka i procedury ich ochrony, organizacje i instytucje międzynarodowe (I.R.9 / I.P.11 / I.P.15)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

- A. – 3
B. – 4
C. – 2

1 p. – za przyporządkowanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, przyporządkowanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 16. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Polska w Europie, organizacje międzynarodowe (I.P.13 / I.P.15)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

B., C.

1 p. – za wskazanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi oraz więcej niż dwóch elementów odpowiedzi**Zadanie 17. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Rozwój zjednoczonej Europy, działanie Unii Europejskiej, prawo wspólnotowe (I.R.11 / I.P.14 / I.P.9)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

A. fałsz

B. prawda

C. prawda

1 p. – za wskazanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi**Zadanie 18. (0–2)**

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym – mapa polityczna Europy i notki informacyjne (II.P.2)
	Wiadomości: szanse i bariery rozwoju Europy, kwestia narodowościowa, współczesne formy państw (I.R.11 / I.P.3 / I.R.4)

Poprawna odpowiedź:

A.	Belgia (Królestwo Belgii)	6
B.	Wielka Brytania (Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej / Zjednoczone Królestwo)	5
C.	Hiszpania (Królestwo Hiszpanii)	2

2 p. – za podanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi (nazw państw i ich numerów na mapie)**1 p.** – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi (nazw państw i ich numerów na mapie)**0 p.** – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnych elementów odpowiedzi

Część II.**Zadanie 19. (0–2)**

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym, analiza stanowisk w debacie publicznej (II.P.2 / II.R.2)
	Wiadomości: szanse i bariery rozwoju Europy, Polska w Europie, kultura polityczna (I.R.11 / I.P.13 / I.P.6)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

A. Problem ukazany przez autora rysunku polega na położeniu Polski między dwoma mocarstwami, co jest dla niej pewnym zagrożeniem. Przykładem takiego zagrożenia jest budowa przez Niemcy i Rosję tzw. gazociągu północnego biegnącego po dnie Bałtyku z Rosji do Niemiec z pominięciem Polski.

1 p. – za podanie poprawnej odpowiedzi (wyjaśnienie z odwołaniem się do wydarzenia)

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnej odpowiedzi

B. Wizja autora rysunku oddaje przekonanie większości respondentów wyrażone w badaniu CBOS-u, gdyż w całym okresie 1990–2010 największy odsetek ankietowanych uważał Rosję (w 1990 r. – ZSRR) i Niemcy za państwa, których „Polska powinna się najbardziej obawiać”. W przypadku Rosji było to 25–59% wskazań, a w przypadku Niemiec 17–88% wskazań.

1 p. – za podanie poprawnej odpowiedzi (oceny z uzasadnieniem)

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnej odpowiedzi

Zadanie 20. (0–2)

Korzystanie z informacji	Czytanie ze zrozumieniem przepisów prawnych (II.P.7)
	Wiadomości: organizacje międzynarodowe, konflikty we współczesnym świecie (I.P.15 / I.P.16)

Poprawna odpowiedź:

A. 1, 3

1 p. – za wskazanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

B. Atak na World Trade Center (Al-Kaidy na USA) z 11 września 2001 roku.

Uznaje się także zapis oddający powyższy sens.

1 p. – za podanie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnej odpowiedzi

Zadanie 21. (0–2)

A. Wiadomości i rozumienie	Wyzwania współczesności, konflikty (I.R.13 / I.P.16)
B. Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – tekst publicystyczny (II.P.2)
	Wiadomości: szanse zjednoczonej Europy, organizacje międzynarodowe (I.R.11 / I.P.15)

A. Poprawna odpowiedź:

- Abchazja
- Osetia Południowa

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu bądź niepoprawnych elementów odpowiedzi

B. Przykład poprawnej odpowiedzi:

- NATO stabilizuje sytuację w Europie.
- NATO wygasza spory między członkami Sojuszu: grecko-tureckie, węgiersko-słowackie i węgiersko-rumuńskie.
- NATO swoim prestiżem chroni państwa bałtyckie przed Rosją.

1 p. – za wskazanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu bądź niepoprawnych elementów odpowiedzi**Zadanie 22. (0–1)**

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – dane z badań opinii publicznej w formie wykresu liniowego (II.P.2)
	Wiadomości: problemy społeczeństwa polskiego, kultura polityczna (I.P.2 / I.P.6)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- W latach 2003-2009 z 61 do 73% wzrósł odsetek respondentów, którzy twierdzili, że „nie istnieje” zagrożenie dla niepodległości Polski.
- W latach 2003-2009 z 50 do 58% wzrósł odsetek respondentów, którzy twierdzili, że w stosunkach z innymi krajami Polska „raczej niewystarczająco” zabezpiecza swoje interesy.

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi (dwóch wniosków)**0 p.** – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu bądź niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 23. (0–2)

A. Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – dane statystyczne (II.P.2)
	Wiadomości: problemy społeczeństwa polskiego (I.P.2)
B. Tworzenie informacji	Ocena procesów społecznych i politycznych (III.P.1)
	Wiadomości: instytucje życia społecznego (I.P.1)

A. Poprawna odpowiedź:

- A. prawda
- B. fałsz
- C. prawda

1 p. – za wskazanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

B. Przykład poprawnej odpowiedzi:

argument za – profesjonalizm

argument przeciwko – spadek liczebności armii

1 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnego elementu bądź niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 24. (0–1)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – tekst strategii politycznej (II.P.2)
	Wiadomości: zasady polskiej polityki zagranicznej, szanse i bariery rozwoju Europy (I.R.12 / I.R.11)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- uzależnienie Polski od dostaw surowców energetycznych z jednego źródła
- załamanie procesu integracji Europy
- zorganizowany terroryzm międzynarodowy

1 p. – za wskazanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu bądź niepoprawnych elementów odpowiedzi

Część III.**Zadanie 25. (0–20)**

Temat 1: Rozważ, czy Polska jest krajem bezpiecznym w stosunkach międzynarodowych, uwzględniając aspekt polityczno-wojskowy i ekonomiczny.

Tworzenie informacji	Formułowanie wypowiedzi pisemnej zawierającej: charakterystykę dylematów życia zbiorowego we współczesnej Polsce, ocenę procesów politycznych i działań władz oraz własne stanowisko w sprawach publicznych (III.R.1 / III.P.1 / III.P.2 / III.P.4 / III.P.5)
	Korzystanie z informacji: wskazywanie przyczyn i skutków procesów politycznych, rozpoznawanie problemów kraju, korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym oraz krytyczna analiza materiałów źródłowych i stanowisk w debacie publicznej (II.R.1 / II.R.2 / II.P.2 / II.P.5 / II.P.6)
	Wiadomości: zasady polskiej polityki zagranicznej, szanse i bariery rozwoju Europy, Polska w Europie, stosunki międzynarodowe (I.R.12 / I.R.11 / I.P.13 / I.P.15)

Kryteria oceniania

Rozważenie, czy Polska jest krajem bezpiecznym w stosunkach międzynarodowych w aspekcie polityczno-wojskowym (0–10)

Przykładowe kwestie:

- członkostwo Polski w NATO, w tym kwestie partnerstwa wschodniego
- stosunki z Rosją
- udział Polski w operacjach pokojowych w krajach uznawanych za wspierające terroryzm
- członkostwo w UE, w tym działania Polski w orbicie dawnej WPZiB
- umowy międzynarodowe z sąsiadami Polski, w tym w sprawie granic
- działania Polski w ramach Grupy Wyszehradzkiej
- działania Polski w ramach Trójkąta Weimarskiego
- działania Polski na rzecz wsparcia demokratyzacji obszaru postradzieckiego
- stosunki sojusznicze z USA

10 p. – za pełną charakterystykę pięciu różnorodnych kwestii dotyczących bezpieczeństwa Polski w aspekcie polityczno-wojskowym

2 p. – za pełną charakterystykę jednej kwestii dotyczącej bezpieczeństwa Polski w aspekcie polityczno-wojskowym

1 p. – za niepełną charakterystykę jednej kwestii dotyczącej bezpieczeństwa Polski w aspekcie polityczno-wojskowym

Rozważenie, czy Polska jest krajem bezpiecznym w stosunkach międzynarodowych w aspekcie ekonomicznym (0–6)

Przykładowe kwestie:

- członkostwo w UE i wynikające z niego kwestie gospodarcze, ze szczególnym uwzględnieniem wspólnego rynku
- członkostwo w OECD
- rola MFW
- bezpieczeństwo energetyczne

- 6 p.** – za pełną charakterystykę trzech różnorodnych kwestii dotyczących bezpieczeństwa Polski w aspekcie ekonomicznym
- 3 p.** – za pełną charakterystykę członkostwa w UE w kwestii bezpieczeństwa Polski w aspekcie ekonomicznym
- 2 p.** – za pełną charakterystykę innej kwestii dotyczącej bezpieczeństwa Polski w aspekcie ekonomicznym
- 1 p.** – za niepełną charakterystykę jednej kwestii dotyczącej bezpieczeństwa Polski w aspekcie ekonomicznym

Wykorzystanie materiałów źródłowych (0–2)

- 2 p.** – za poprawne powołanie się na minimum dwa materiały źródłowe
- 1 p.** – za poprawne powołanie się na jeden materiał źródłowy

Poprawny język wypowiedzi (0–1)

- 1 p.** – za pracę napisaną językiem w pełni komunikatywnym

Poprawna forma wypowiedzi (0–1)

- 1 p.** – za pracę z uporządkowanym, logicznym wywodem i właściwą strukturą

Temat 2: Scharakteryzuj rolę Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego w stosunkach międzynarodowych po 1989 roku.

Tworzenie informacji	Formułowanie wypowiedzi pisemnej zawierającej: charakterystykę dylematów życia zbiorowego we współczesnym świecie, ocenę procesów politycznych i działań władz (III.R.1 / III.P.1 / III.P.4 / III.P.5)
	Korzystanie z informacji: wskazywanie przyczyn i skutków procesów politycznych, rozpoznawanie problemów świata, lokalizacja ważnych wydarzeń w czasie, korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym oraz krytyczna analiza materiałów źródłowych (II.R.1 / II.P.2 / II.P.4 / II.P.5 / II.P.6)
	Wiadomości: wyzwania współczesności, szanse i bariery rozwoju Europy, stosunki międzynarodowe, konflikty (I.R.13 / I.R.11 / I.P.15 / I.P.16)

Kryteria oceniania

Charakterystyka roli NATO w stosunkach międzynarodowych po 1989 roku (0–16)

Przykładowe kwestie:

- demontaż układu dwubiegunowego
- zapewnienie bezpieczeństwa państwom-członkom NATO
- operacje pokojowe z mandatu RB ONZ
- kwestia operacji militarnych w tzw. obronie praw mniejszości (operacja w Serbii)
- kwestia walki z reżimami wspierającymi terroryzm (np. operacja w Afganistanie)
- NATO jako mechanizm bezpieczeństwa krajów Europy (np. tarcza antyrakietowa)
- NATO jako narzędzie demokratyzacji
- NATO jako narzędzie kreacji ładu jednobiegunowego przez USA

16 p. – za pełną charakterystykę ośmiu różnorodnych kwestii dotyczących roli NATO w stosunkach międzynarodowych po 1989 roku

2 p. – za pełną charakterystykę jednej kwestii dotyczącej roli NATO w stosunkach międzynarodowych po 1989 roku

1 p. – za niepełną charakterystykę jednej kwestii dotyczącej roli NATO w stosunkach międzynarodowych po 1989 roku

Wykorzystanie materiałów źródłowych (0–2)

2 p. – za poprawne powołanie się na minimum dwa materiały źródłowe

1 p. – za poprawne powołanie się na jeden materiał źródłowy

Poprawny język wypowiedzi (0–1)

1 p. – za pracę napisaną językiem w pełni komunikatywnym

Poprawna forma wypowiedzi (0–1)

1 p. – za pracę z uporządkowanym, logicznym wywodem i właściwą strukturą